

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXX-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 3-4/ ЛЮТИЙ 2019 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

У номері:

- «Молоді українські таланти в Румунії» ▶ стор. 2
- Із щоденника депутата СУР ▶ стор. 3
- Про День ручного письма – почерку ▶ стор. 4
- Організації української еміграції в світі ▶ стор. 5
- Зимові свята за старим стилем у Клужі-Напоці ▶ стор. 6
- Посвячення у сан диякона В. Мальковича ▶ стор. 7
- День Сучавського коледжу ім. М. Емінеску ▶ стор. 8
- Зустріч Посла України в Румунії із студентами ▶ стор. 9
- П'ять десятиліть тому... ▶ стор. 10
- Серетські педкадри в Португалії ▶ стор. 11
- «На крилах Морфея» Романа Кобзи ▶ стор. 12
- «Блаженний край, де народився, друже...» ▶ стор. 13
- Чому полярні ведмеді не їдять пінгвінів? ▶ стор. 14
- 21 лютого – Міжнародний день рідної мови ▶ стор. 15
- Святкування Дня Соборності України в Бухаресті ▶ стор. 16

Іван КОВАЧ

ВІДКУПИТИ ЗАЖУРАМИ

В омані
знайду
себе
зусиллями
грому.
Спорожній,
затінений,
кволий.
Покараний
умовлянням

недуги,
немовби
словами, –
вони
відвідують
мене
послугами
й відкупними
зажурами...

ОГОЛОШЕННЯ

ІІІ-Й ВИПУСК ФЕСТИВАЛЮ-КОНКУРСУ МИСТЕЦТВ «МОЛОДІ УКРАЇНСЬКІ ТАЛАНТИ В РУМУНІЇ»

Союз українців Румунії організовує ІІІ-й випуск Фестивалю-конкурсу «Молоді українські таланти в Румунії»

МЕТА І ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ФЕСТИВАЛЮ-КОНКУРСУ:

- Відродження, збереження і розвиток української культури в Румунії.
- Виявлення молодих талантів, встановлення творчих контактів між учасниками, обмін досвідом.
- Створення умов для підтримки та розвитку дитячої та юнацької творчості.

ВІКОВІ КАТЕГОРІЇ:

- I категорія – 6-9 років / 0-4 класи;
- II категорія – 10-13 років / 5-8 класи;
- III категорія – 14-17 років; / 9-12 класи;
- IV категорія – 18-30 років / студенти та українська молодь в Румунії.

НОМІНАЦІЇ:

Література:

1. поезія (2-4 поезії);
2. коротка проза (2-4 сторінки);
3. есе (2-4 сторінки).

Тексти на конкурс подаються на аркушах формату А4, надруковані шрифтом Times New Roman розміром 14 пунктів з міжрядковим інтервалом 1,5 пункта. Розмір віршованого тексту повинен бути не більше однієї сторінки.

Живопис:

1. Класичний живопис: пейзаж, портрет, натюр-морт, акварельний живопис, жанрова картина, езотерика, естетика ню (оголена натура), анімалістика, архітектурний живопис (2-4 роботи).

2. Експериментальний живопис: пейзаж, портрет, натюр-морт, акварельний живопис, жанрова картина, езотерика, естетика ню (оголена натура), анімалістика, архітектурний живопис (2-4 роботи).

3. Графіка (2-4 роботи):

Всі роботи повинні мати етикет-

ку-опис: прізвище, ім'я автора (співавтора); назва твору; техніка створення; розмір (висота x ширина); дата створення.

Музика:

1. Солоісти, дуети: естрадний вокал; народний вокал; академічний вокал; джазовий вокал.

2. Інструментальна музика: скрипка, віолончель, баян, акордеон, гітара, фортепіано, духові інструменти.

3. Оригінальне мистецтво: художнє читання, естрадні мініатюри т. ін.

Перевага віддається майстрам української літератури (проза, поезія, уривки з вистав).

Для участі записи подаються на цифрових носіях (USB флеш-накопичувачі, CD-диски), чи висилаються в електронному форматі. Цифрові носії повинні містити тільки 2 конкурсні треки, обов'язково української пісні чи інструментальної музики.

Просимо всіх бажаючих взяти участь у конкурсі надсилати оригінали чи копії робіт з поміткою «Pentru concurs» на адресу: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15, sect 1, București, а також і в електронному вигляді (e-mail: trona2007@gmail.com), до 1. 06 2019 р.

НАГОРОДЖЕННЯ:

Перші, другі і треті місця будуть нагороджені дипломами та грошовими преміями.

Конкурсні твори оцінює журі (письменники, художники, артисти, діячі культури і мистецтва) за 10-бальною шкалою, на основі результатів голосування журі складається рейтинг і розподіляються місця у кожній номінації, а також по вікових категоріях. Остаточний склад журі затверджується

Комісією з питань культури Союзу українців Румунії за 10 днів до початку Фестивалю-конкурсу.

Рішення журі оформляються у вигляді протоколу, є остаточними і оскарженню не підлягають.

Переможці конкурсу беруть участь у гала-концерті.

Питання з проведення фестивалю-конкурсу надсилайте на адресу trona2007@gmail.com

Тел. оргкомітету
021 222 07 37;
0751 109 ...

контактна особа
– Михайло Гафія Трайста

ІЗ ЩОДЕННИКА ДЕПУТАТА СУР

Відкриття новії сесії Парламенту (V-ої сесії поточних законодавчих зборів) заставило депутата СУР негайно повернутися з відрядження на роботу в пленумі, комісіях і парламентській групі. Що нове накреслюється в поточній сесії? Можна б сказати, що існує ризик надовження дебатів над бюджетом. Чому? Тому що зберігаються, навіть поширюються деякі прояви бюрократії та формалізму в адміністрації. Спостережливий до такої еволюції, депутат СУР поєднав невпинну турботу про підтримування побажань виборців із рішучими ініціативами супроти адміністративного індивідуалізму, що впливає і з вістей нашої рубрики.

ДЛЯ ПІДТРИМКИ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ

Вимагаючи уточнень від Державного секретаріату для культів у зв'язку з пропусченням від фінансування українських церков, пану депутату МИКОЛІ-МИРОСЛАВУ ПЕТРЕЦЬКОМУ навели чудернацьке вмотивування, за яким не була вчасно надіслана належна документація.

З'єднавшись із територіальними філіями СУР, наш парламентарій звернувся прямо до Державного секретаріату для культів, до пана ВІКТОРА ОПАСКИ з листом, в якому доводить на основі конкретних даних, що українські церкви із Балкеуць та Дарманешт Сучавського повіту, Крішану Тульчанського повіту і, не востаннє, української церкви з Тімішоари ще на початку минулого року здали відповідну документацію.

Пан депутат МИКОЛА-МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ заявив, що підтвердить свій захід ще однією прямою розмовою із паном ВІКТОРОМ ОПАСКИ, в якій піднесе також і питання, чи будуть, за стилем праці в Державному секретаріаті для культів, невиконані для фінансування прохання до кінця бюджетного року з призначення перенесені на наступний бюджетний рік.

БИТВА ЗА ЛІЦЕЙ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Саме через бюрократичний, згаданий вище стиль праці, питання фінансування капіталовкладень для будинку Лицею ім. Тараса Шевченка, що в Сігету-Мармаціей, триває до невизначеності. У номері з грудня минулого року ми повідомляли читачів про письмове запитання, з яким звернувся пан депутат МИКОЛА-МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ до пані міністра Національного виховання ЕКАТЕРІНИ АНДРОНЕСКУ. Була виставлена серцевина питання, а саме те, що муніципій Сігету-Мармаціей бажає фінансувати роботу, але їй перешкоджає те, що партер будинку, який фігурує повністю формально у публічній сфері, знаходиться в адміністрації МНВ.

Відповідь міністерства, що була надана опісля, відзначається формалізмом та униканням запитання. В такому становищі пан депутат МИКОЛА-МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ оцінив, що вимагається тверда рішучість, навіть і саркастична, щоб спонукати відповідальних з мінімальною серйозністю розглянути питання, на які вони повинні відповісти.

Обширно відтворимо текст з нового, сформульованого депутатом з Трибуни Парламенту, запитання:

«Я отримав відповідь від МНВ н-р 11527/11.01.2019 і вивчив її з особливим терпінням. Спочатку нічого не зрозумів, але потім проявилися і певні тонкощі.

Конкретна ситуація стосувалася бюрократичного застрявання документації щодо обміну будівель шкільного призначення, одна у публічній сфері держави, інша у публічній сфері Адміністративно-територіальної одиниці Сігету-Мармаціей. Сьогоднішнє юридичне становище (центральне, відповідно, місцеве) для адміністрації двох одиниць, якраз зворотнє щодо відповідальності, що заблоковує капіталовкладні роботи. Одна з будівель це та, в якій діє Лицей ім. Тараса Шевченка, єдиний педагогічний лицей з україномовним викладанням.

Принципове питання у вступній частині було представлено так:

«Хоч поставлене письмове запитання стичеться конкретної ситуації, я впевнений, що виявите дисфункціональність, безвідповідальність, прояви бюрократизму, які начебто закріпилися у стилі праці цього міністерства, на керівництві якого без результатів перебувало чимало саванників».

Відповідь, гарантована іменем та функцією Вашого Панства, широка. Вона охоплює 77 рядків і майже всі вони не мають прямого зв'язку із, власне кажучи, питанням як таким. Наприкінці надовженого вступу довідуємось про те, що ми знали, коли поставили запитання, а саме: 1) на вулиці Лібертецій н-р 22 діє виключно місцево адміністрований Лицей ім. Тараса Шевченка, але партер будинку (зайнятий тим же лицем) знаходиться в публічній державній власності, центрально адміністрований; 2) на вул. Г. Дожа н-р 46 діє Дитячий шкільний клуб, проте в місцевій публічній власності; 3) інвестиції не отримують жодна з цих 2 будівель через їх зворотній юридичний режим; 4) становище могло б повернутися у своє русло шляхом обміну будинків, ініційованого МНВ; 5) МНВ, однак, не започатковує обмін будинків без уточнення причин у 77-ох рядках відповіді.

Натомість, довідуємось про купу деталей без зв'язку із поставленим запитанням, як, наприклад: діяльність пана ЦАПУ МИХАЇЛА ЛІВІУ, експерта М.Л.Р.А.Т. (Міністерства публічних робіт та упорядкування території), існування ще одного шкільного клубу та види спорту, які в ньому практикуються, що подумав зробити власник будинку, який знаходиться в східній частині іншого будинку, про відстань, на яку людина подумала відсунути свою камбалу, навіть і про товщину віддільних стін з нового будинку того ж мараморошиця: 20 см!

Такі відхилення від теми вселяють думку про намір підлеглих ввести вас в оману та непомітно приховати прохану відповідь. Можливо, однак, що це була лише демонструюча спроба великої спритності. Парламентарій, бажаючи запитати, яка стадія бюрократії в МНВ, керівництво Міністерства подумало подати конкретний зразок способу обігу інформацій та кристалізації рішень.

Ласкаво приймаючи демонстрування стилю праці, очікуватиму далі відповіді на

пунктуальне запитання: Чи готова мерія Сігету-Мармаціей виділити інвестиції на шкільний будинок, що на вул. Лібертецій н-р 22, але не може, не маючи його у своїй власності, а МНВ готове інвестувати в будинок, що на вулиці Георге Дожа н-р 46, не маючи його у власності, й чому не проведеться обмін будинками із Адміністративно-територіальною одиницею Сігету-Мармаціей?».

На завершенні номера ми довідалися, – як кажуть, «із джерел», – що Пані міністр ЕКАТЕРІНА АНДРОНЕСКУ збирається на пряму зустріч, щоб провести прикладні розмови з депутатом МИКОЛОЮ-МИРОСЛАВОМ ПЕТРЕЦЬКИМ.

ПАН ТУДОРЕЛ ТОАДЕР ВІДПІДАЄ СЕРІОЗНО

В тому ж номері з грудня 2018 р. в цій рубриці ми інформували читачів про офіційне запитання до міністра юстиції пана ТУДОРЕЛА ТОАДЕРА у зв'язку з ефективним виконанням права на об'єднання, відповідно, щодо труднощів, які зустрічають асоціації і фундації у проведенні юридичних процедур, від яких залежить їх функціонування.

З обширної, – як і очікувалось, – відповіді пана міністра ТУДОРЕЛА ТОАДЕРА наведемо суттєвий абзац:

«Що стосується законодавчих заходів Міністерства Юстиції з метою прискорення неюридичної процедури надання юридичної особи у випадку асоціації, фундації і федерації, уточнимо, що в Законодавчій програмі Уряду фігурує законопроект для зміни та укомплектування Урядового розпорядження н-р 26/2000, проекту, який має на меті як покращення діючих вирішень, так і усунення появи нових у змісті Розпорядження неузгодженостей внаслідок її послідовних змін; в процесі розробки проекту нормативного акту взято до уваги включно засигналізовані вами у запитанні аспекти».

ДО ЧИСТІШИХ ПРАКТИК ДЛЯ ЧИСТІШОЇ ВОДИ

Чисельність українців у Бухаресті може виглядати незначною для аматорів статистик, але депутат СУР керується двома принципами: кожний парламентарій має бути пильним до питань, які стосуються всього суспільства, а представник етнічної спільноти повинен чутливо ставитися до проблем, які могли б завдати болю хай і одному-єдиному його співвітчизнику. Така концепція була практично поновно підтверджена внаслідок публічних емоцій минулого місяця у зв'язку з якістю води, доставленої бухарестцям.

(Закінчення на 7 стор.)

ОГЛЯДАЧ

23 січня – День ручного письма (День почерку)

23 січня у світі відзначається День почерку або, кажучи більш елегантно, День ручного письма, який засновано з метою нагадати всім нам про унікальність ручного письма, про необхідність практикуватися в ньому, про неповторність почерку кожної людини.

Зростаюча з кожним роком популярність комп'ютерів, електронної пошти та електронних блокнотів, СМС, наборів стікерів з надрукованими фразами-підказками та інших засобів швидкого спілкування поступово відводить сучасну людину від можливості висловити свої думки, написавши їх власноруч. Можливо, в недалекому майбутньому лист або листівка, написані «від руки», стануть бажаним придбанням.

Це свято покликане нагадати всім про важливість ручного письма, несправедливо забутого сьогодні з-за великої кількості цифрової та друкованої інформації.

Ініціатором Дня стала Асоціація виробників письмового приладдя (Writing Instrument Manufacturers Association, WIMA), яка і проголосила датою «рукописного» свята 23 січня.

Цим святом вони хотіли нагадати всім нам, що ручний лист – це майстерність, це зайва можливість для нас заявити світові про унікальність досвіду кожної людини, про те, що кожен з нас – особливий і неповторний.

Про зв'язок почерку з духовним світом і характером людини висловлювалися і Арістотель, і великі італійці епохи Відродження. У 1875 році французький абат Жан Іполит Мишонер вжив термін «графологія», що позначає область знання про почерк і методи його дослідження у зв'язку з психічним станом особи.

Історія розвитку ручного письма обчислюється тисячоліттями, і, можливо, протягом такого ж часу люди намагалися визначити характер людини за почерком.

Сучасні графологи можуть відтворити портрет людини за 7 основними характеристиками: розміром літер, їх нахилі та формі, напрямку почерку, інтенсивність натиску, характером написання слів і загальної оцінці почерку.

Що може розповісти про людину його почерк?

Психологи стверджують, що манера письма залежить від емоційного стану людини, особливостей її психіки.

А тому за почерком можна судити про особистісні властивості людини, її темперамент, настрій і навіть життєві погляди. Навчившись читати «між рядків», можна розпізнати тип особистості (темперамент) будь-якої людини, навчитись вгадувати її почуття і думки, визначити життєву позицію.

Вміння писати не притаманне людині від народження, воно є рисою, що здобувається в процесі виховання. Коли дитина тільки освоює техніку письма, вона старанно виводить літери на папері, тобто усвідомлено. Але поступово манера письма стає машинальною. Людина в процесі написання не обдумує те, як вона пише. Письмо керується вже не свідомістю, а підсвідомими механізмами. Рукою людини керують мозок і центральна нервова система. А тому стиль написання висловлює глибинні процеси в психіці людини. Встановлено, що текст, написаний окремою особистістю, завжди висловлює її індивідуальні риси.

Про те, що почерк людини відображає її темперамент, помітив ще Арістотель. Трохи пізніше цим питанням займалися Лафатер, Лейбніц, Гете та ін. У наші дні графологія - вчення про зв'язок почерку з характером - є розвиненою наукою з твердою теоретичною основою і цілим рядом різних напрямів. Розпізнавання особистісного типу людини за почерком сьогодні широко використовується у психологічній діагностиці, в космічній медицині, в криміналістиці. Відомі випадки, коли по одному лише почерку фахівцям вдавалося розкривати злочини. У ряді країн західної Європи аналіз особистості людини по його почерку застосовується при прийомі на роботу.

Манера письма завжди проявляє в людині основні характерні риси її натури.

Проаналізувавши почерк людини, можна зрозуміти не тільки те, в якому настрої вона писала цей текст, але також і те, як вона ставиться до життя, до людей, який тип темпераменту притаманний лише їй та багато, багато іншого.

Підготував **Віктор ГРИГОРЧУК**, голова Яської філії СУР

СВЯТКУВАННЯ ЗИМОВИХ СВЯТ ЗА СТАРИМ СТИЛЕМ У КЛУЖІ-НАПОЦІ

19 січня цього року в Клузі-Напоці вже в котрий раз традиційно відсвяткували зимові свята. Учасниками і гостями заходу в першу чергу стають декілька поколінь місцевої української громади, їхні колеги і знайомі. Цього разу до вже визнаної плеяди професорів та членів їхніх родин, викладачів, студентів приєдналося наймолодше і найширше покоління українців – дітки дошкільного віку. Організували цю подію викладачі української мови та літератури – подружжя Гербіль – у співпраці з факультетом іноземних мов університету імені Бабеша-Бойоя. Союз українців Румунії надав незмінну фінансову підтримку цьому заходу.

Відкрило урочисту частину клужького заходу дружнє коляду-

вання молоді – символічний прихід свят і святкового настрою у наш повітовий осередок. А першу доповідь на тему «Святкування за старим календарем. Чому називають «невиправленим» юліанський календар?» запропонував нашій увазі голова клужького відділення СУР пан І. Гербіль. Він зізнався, що протягом часу не раз зустрічав термін «невиправлений» у літературі різного рангу. Шукаючи пояснення такого визначення, доповідач занурився у деталі відліку за юліанським та за григоріанським календарями. У свій час юліанський календар (прийнятий ще Юлієм Цезарем у 46 році до н.е.) був визнаний не цілком точним. Було поступово введено у вживання більш коректний з точки зору астрономії варіант – григоріанський календар. Тому часто юліанський календар називають ще й

«невиправленим». Та ось, за новими дослідженнями, григоріанський календар теж хибний, і на сьогоднішній день в році зібралось, за різними джерелами, від 4 до 7 додаткових днів. Виявляється, «виправлений» календар потребує удосконалення або заміни. А тому промовець запропонував називати юліанський варіант відліку часу, як би то не було, лише не «невиправленим».

Не секрет, що, крім українців, за старим стилем – юліанським календарем – релігійні свята святкують і цілий ряд інших слов'янських народів: росіяни-липовани, серби, македонці. Пан Гербіль коротко розповів про Різдвяну звичаєвість кожної з цих національностей – дотримування посту, Святу вечерю, відвідування церковних служб, традиційні види

святкування та колядування. У порівнянні з українцями наші сусіди на свята співають менше, їдять та й веселяться менше. «Принаймі у Мараморощині і Банаті та у частині Буковини, бо тут частина святкує за новим стилем, Різдво святкується саме так, як це відбувалося 200-і, а може, і 300-а років тому. ...Колядування в українців є ідентичним з тим, яке було 4-5 століть тому», – підкреслив викладач. На його думку, українцям удалося зберегти стару, прабатьківську обрядовість і традиції, які вони практикують протягом 3-денного святкування Різдва Христового, а також таких зимових свят, як Новий Рік і Водохреще.

(Продовження на 6 стор.)

Ольга СЕНИШИН

Микола ВЕГЕШ**Ірина-Люба ГОРВАТ**

Організації української еміграції і Карпатська Україна

Наприкінці 30-х років у різних країнах світу проживало біля 55 мільйонів українців. “Найбільше живе їх за нашими Карпатами, – повідомляла “Нова свобода”, – українці живуть, крім Підкарпаття, на різних землях у такому числі: у Великій Україні (УРСР) – 41 млн., в Галичині (Польща) – 8 1/2 млн., в Чехословаччині – 650 тис., в Буковині й Бесарабії (Румунія) – 2 1/2 млн., в США – 1 млн., в Канаді – 300 тис.” [68, 1938, 28 серп.]. Після 1925 р. остаточно викристалізувалися осередки української еміграції в Європі. “Перше місце зайняла Прага, після неї Варшава, втратив значення Відень. Постають нові осередки: Берлін і Париж. Слабші скупчення української еміграції – це Румунія, Болгарія, Бельгія, Швейцарія, Англія, Італія, Туреччина, Латвія, Фінляндія. Чисельно на першому місці стоїть українська еміграція в Польщі й Франції” [190, С.572].

Починаючи з 80-х років ХІХ ст., галицькі та закарпатські селяни переселялися за океан. “Українці або особи українського походження до війни (Другої світової – М.В., І-Л. Г.) приблизно були так розподілені в Америці між різними її країнами: Сполучені Штати Північної Америки – 700–800 тис., Канада – 300–400 тис., Бразилія – 50–60 тис., Аргентина – 50 тис., інші американські країни – 10–20 тис.” [424, С.174]. Із наведеного статистичного матеріалу видно, що українська діаспора в кількісному відношенні становила собою значну силу, від якої теж певною мірою належало майбутнє Карпатської України. Виходячи з цього, нема нічого дивного, що уряд А. Волошина, який опинився в скрутному становищі, звернувся до українців зарубіжних країн з проханням про допомогу. Необхідно відзначити, що “більшість представників трудової еміграції та їх керівників щиро і від душі бажали своїм землякам щасливого, вільного розвитку, звільнення від багатовічного чужоземного поневолення, всіляко підтримували їх боротьбу за автономію та політичну незалежність. Разом з тим, серед емігрантів були і ті, що, виражаючи інтереси меншості, плели навколо Закарпаття різні політичні інтриги, проводили антинародну діяльність і, зблокувавшись з реакційними силами в “старому світі”, привели наш край до трагедії напередодні другої світової війни” [213, С.74]. Ці думки, висловлені сучасним дослідником М. Болдижаром, дають можливість констатувати, що політичні події 1938–1939 рр. у Карпатській Україні оцінювалися різними організаціями української діаспори неоднозначно.

22 грудня 1938 р. “Нова свобода” опублікувала звернення представників україн-

ської діаспори, в якому пропонувалося створити «Національний фонд Карпатської України». «Треба користатися з того великого зриву, – говорилося в зверненні, – який охопив український народ у цілому світі.

Всі хочуть нам допомогти. Нашою повинністю є організувати цю так потрібну акцію й чим скоріше її урухомити. До Хусту вплинуло вже багато різноманітних плянів, додаємо до них ще один: «Закладім Національний фонд». Закладім його ще сьогодні і сповістим про це увесь український світ. Будувати Карпатську Україну є обов’язок цілої нації. Не хвалімся, що нас багато – похвалімся тим, що ми вміємо робити!» [68, 1938, 22 груд.].

Існували тісні відносини між урядом Карпатської України і різними політичними партіями, об’єднаннями і товариствами 9 країн [589, С. 188]. В США Карпатську Україну підтримували “Організація Демок-

ратичного Відродження України”, “Молоді Українські Націоналісти”, “Комітет Оборони Карпатської України”, “Український Червоний Хрест”, “Закордонна делегація Карпатської України”, “Об’єднані Українські Організації Америки”. В Канаді – “Українське Національне Об’єднання”, “Українська Стрілецька Громада”, “Об’єднання Українок Канади ім. Ольги Басараб”, “Молоді Українські Націоналісти”. В Чехословаччині – “Комітет Оборони Карпатської України”, “Центральний Союз Українських Організацій ЧСР”. В Німеччині – “Українське Національне Об’єднання”. У Франції – “Український Народний Союз”. В Аргентині – “Організація Демократичного Відродження України”. В Бразилії – “Український Хліборобський Союз”. На Далекому Сході – “Українська Національна Колонія” в Харбіні. При налагодженні стосунків Карпатської України з політичними організаціями української діаспори значну роль відігравав закордонний ПУН, зокрема відділ, який очолював Я.Барановський.

Українську діаспору в США можна умовно поділити на дві основні групи – власне проукраїнську, яка виступала за федерацію закарпатців з чехами і словаками, а згодом підтримала діяльність уряду А.Волошина в напрямі розбудови суверенної держави, і – москвофільську, яка нерідко переходила на проугорські позиції. Тому не дивно, що різноманітні організації закарпатської діаспори в США по-різному віднеслися до політики, яку проводив автономний уряд А. Волошина.

22 жовтня 1938 р. “Нова свобода” опублікувала повідомлення “Українці з Америки протестують”, в якому говорилося: “Представники українських організацій в Злучених Державах Північної Америки запротестували перед дипломатичними представниками великодержав, учасників конференції в Мюнхені, проти спроб Мадярщини збільшувати свою територію коштом території підкарпатських українців” [68, 1938, 22 жов.]. 23 жовтня 1938 р. американські українські організації видали “Маніфест”, в якому вимагали:

- 1) цілковито незалежну державу Карпатську Україну, до котрої треба прилучити Пряшівщину та Спіш;
- 2) протест проти замірів сусідів;
- 3) негайне пропущення українських політичних в’язнів;
- 4) передання війська та жандармерії Українському проводу;
- 5) стягнення українських військ на Карпатську Україну для охорони границь” [68, 1938, 23 жов.]. З “Маніфестом” були ознайомлені уряди всіх великих держав.

(Уривок з книги у підготовці до друку «Карпатська Україна»)

СВЯТКУВАННЯ ЗИМОВИХ СВЯТ ЗА СТАРИМ СТИЛЕМ У КЛУЖІ-НАПОЦІ

(Закінчення. Поч. на 4 стор.)

Студент третього курсу П. Панчик у роботі «Цікаві факти про Різдво Христове» говорив про це свято як про одне з найзагадковіших та овіяних різними віковими традиціями свято: «Для православних Різдво належить до найбільших свят в історії людства, свято на честь того, що сам Бог, Творець неба і землі, Всемогутній втілюється, став людиною, щоб спасти людей усього світу, допомогти їм побачити правильний шлях у житті». У роботі йшлося, в першу чергу, про маловідомі біблійні факти і їх значення, а чи сучасну інтерпретацію. До таких можна віднести і те, що 25 грудня як день народження Ісуса Христа «було затверджено у 320 році нашої ери Папою Юліусом Першим, єпископом Риму. Точна дата народження сина Божого в Біблії не згадується. Науковці досі не з'ясували, яка дата достовірна, і навряд чи дізнаються». Ми почули багато чого нового про ранньохристиянський звичай ставити ялинку та про виникнення і значення її прикрас. До речі, ялинка стала новорічною, а не різдвяною, тільки у 30-их роках 19-ого століття. Було перераховано і коротко описано найголовніші українські звичаї та традиції, пов'язані з Різдвом, – дотримання 40-денного посту, Святвечір з 12-ти пісних страв, «віншування» та колядування тощо. Та найголовніше, що доповідач не забув підкреслити: «Різдво – чудове свято сім'ї, любові та надії. ... У цей день прийнято вибачати образи минулого та подякувати тим, хто підтримував людину увесь рік».

Виступ «Водохреще: історія, традиції та вірування», зачитаний першокурсницею Анною-Світланою Онужик, розповідав про появу та релігійну багатозначність цього «суто християнського свята». Промовиця зупинилась над українськими традиціями на Щедрий вечір та їх відмінностями від Святвечірніх, житті українського села під час цих свят і по їх закінченню. Завжди святкування у цей день супроводжувалися різними магічними діями та повір'ями. Але центральне місце на Водохреще (або Богоявлення) в українців займали обряди і вірування, пов'язані з водою. «Вважається, що в день Водосвяття з опівночі до опівночі вода набуває цілющих властивостей і зберігає людей протягом року, лікуючи їх тілесні

й духовні хвороби. Віддавна в народі посвячену на Водохреще воду вважають своєрідним спасін-

шій увазі свою доповідь «Сгă-сіunul» (Різдво) – етимології слов'янські і латинські», в якій корот-

зати з впливом сусідніх слов'янських народів, що оточують Румунію. Не можемо повністю і цілком виключити думку про їхні впливи», – підсумував пан професор.

В продовженні приємним і смачним сюрпризом для всіх присутніх стала ініціатива пані Мотрі Крамар, яка приготувала традиційну солодку кутю – страву обов'язкову на такого типу українських святкуваннях. «І моя бабуся, і моя теща завжди готували кутю, то й я її готую. Та й у ваших родин, напевно, теж так прийнято... Раніше ніколи не готувала для таких заходів, але вчора, коли дізналася, що буде захід, то вирішила, що і ми мали б мати на столі кутю... На жаль, у мене не було маку, то ж моя кутя без маку... Але надіюсь, що вона вам сподобається», – пояснила свій подарунок пані Крамар. Кутя вдалася, і нам залишається тільки подякувати, що її приготування стане новою традицією для нашої громади у Клузі.

Іншою відомою традицією українців на зимові свята є наявність старшого і досвідченого оповідача, який у родинному колі ділиться згадками, переказами, повчаннями. Тому мені здалось дуже слухним, що наприкінці заходу слово було надано професору Івану Семенюку, який поділився своїми згадками про особистість та творчість покійного талановитого українського письменника з Румунії пана М. Небиляка. Збірку романів цього автора було зовсім недавно перевидано Союзом українців Румунії. «Хочу похвалити СУР за те, що ви згадали про Михайла Небиляка і повернули його до життя. Тому що він є і нині одним з найкращих українських письменників у Румунії. І добре, що ми не забули про нього», – наголосив колишній викладач українського відділення. Разом із односельчанином І. Федьком Михайло Небиляк відтворював «атмосферу українського села на Мараморощині у період Другої Світової Війни», та так достовірно, що «його твори можна вивчати як наукові праці». На думку промовця, в знак поваги до творця і його внеску в українську літературу в Румунії треба відновити могилу М. Небиляка та поставити йому пам'ятник. Адже, за українськими поглядами, нашими традиціями, тільки шануючи минуле, можливо відчутти вдячність за сьогодні і будувати плани на майбутнє!

ням від багатьох недуг. Знайомий той факт, що водохрещенська вода не псується, не має запаху і може зберігатися протягом року. Дехто схильний вважати, що цьому сприяє срібло від хреста, якого священник занурює у воду під час обряду», – ділилася студентка думкою про найвідоміші переко-

Зовсім інший підхід до періоду зимових свят застосував продекан факультету іноземних мов пан Д.-І. Кіра. Він запропонував на-

ко описав декілька теорій походження цього слова. На жаль, ні одна з них не є досконалою. Цей народний термін для одного з найважливіших свят у нашому календарі широко розповсюджений в румунській мові. І це не дивлячись на те, що церква його практично не вживає, надаючи перевагу синтагмі «народження Христа». Все таки, походження цього слова не достатньо вивчене. «Для мене особисто зрозуміло, що цей термін, «Сгăсіunul», маємо пов'я-

Посвячення у сан диякона Володимира Мальковича

У неділю, 10-го лютого 2019 року, Преосвященний Владика Варлаам Плоештянул відправив Божественну Літургію в бухарестській церкві "Кашін" та рукопоکлав у сан диякона молодого теолога Володимира Малковича, вихідця з Тульчанського повіту, члена Української парафії Святого Петра Могилы в Бухаресті. Для Володимира Малковича це був надзвичайний момент свого життя. Прибули до церкви "Кашін", щоб помолитися Богові та поздоровити диякона Володимира Малковича і його родину, й члени української громади Бухареста.

У своєму повчальному слові Преосвященний Владика Варлаам Плоештянул сказав, що отримав доручення від Патріарха Румунської православної церкви Даніела провести посвячення у сан диякона Володимира Малковича та закликав новопоставленого диякона до смиренного служіння Богові і Його Святій Церкві. Далі він розповів віруючим про Український Православний Вікаріат та Український Православний Протопопіат у Румунії, які безпосередньо підкоряються Румунській Патріархії, та відмітив, що українські парафії на території Румунії користуються всіма правами і висловив свою надію, що й румунські парафії в Україні матимуть ті ж самі права, тим більше тепер, після великих змін у Православній церкві України.

У свою чергу, настоятель бухарестської української православної церкви Святого Петра Могилы отець Дмитро Колотило, який раніше був священиком церкви "Кашін", висловив подяку

Преосвященному Варлааму Плоештянул та поздоровив диякона Володимира Малковича. Отець Дмитро Колотило гарно говорив про Володимира Малковича, який від початку створення української парафії у Бухаресті взяв активну участь у її житті. Отець Дмитро Колотило додав, що матиме кому передати свою місію.

Христина ШТИРБЕЦЬ

Україна закріпила у Конституції стратегічний курс держави на набуття повноправного членства в ЄС та НАТО

7 лютого 2019 р. Верховна Рада України схвалила ініційований Президентом держави Закон про внесення змін до Конституції України щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

Також Парламент України закликів лідерів держав-членів НАТО схвалити (на ювілейному саміті Альянсу в Лондоні у грудні 2019 року) прогресивне бачення розвитку відносин з Україною, що вестиме до її членства в Організації, і формально розпочати з нашою державою індивідуальний діалог рекомендацій та практичної підтримки, що становитиме План дій щодо членства України в НАТО.

За закон проголосували 334 депутати з 450, тоді як для внесення зазначених змін необхідно було 300 голосів.

Також Верховною Радою України ухвалено постанову «Про Звернення Верховної Ради України до лідерів держав-членів НАТО, Північноатлантичної Ради та Парламентської Асамблеї НАТО, національних парламентів держав-членів Альянсу «Стосовно надання Україні Плану дій щодо членства в НАТО».

Верховна Рада України:

– констатує, що з часу Революції Гідності особливе партнерство між Україною і НАТО зазнало глибоких якісних змін та потребує нових форм інституційного діалогу;

– звертається до Північноатлантичної Ради та Парламентської Асамблеї НАТО,

національних парламентів держав-членів НАТО із проханням підтримати висловлений Україною намір набуття членства в НАТО;

– закликає лідерів держав-членів НАТО схвалити (на ювілейному саміті Альянсу в Лондоні у грудні 2019 року) прогресивне бачення розвитку відносин з Україною, що вестиме до її членства в Організації, і формально розпочати з нашою державою індивідуальний діалог рекомендацій та практичної підтримки, що становитиме План дій щодо членства України в НАТО.

У 2018 р. Організація Північноатлантичного договору надала Україні статус країни-аспіранта щодо набуття членства в НАТО.

ІЗ ЩОДЕННИКА ДЕПУТАТА СУР

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

Відтворимо письмове запитання, адресоване шляхом парламентських процедур Пані Міністру Здоров'я СОРИНИ ПНТЯ:

«Понад 2.000.000 жителів Столиці були стурбовані від суперечливих повідомлень щодо небезпечної послідовної сконцентрованості хлору, небезпечної концентрації амонію у питній воді, що її доставляє Компанія АРА NOVA для 3 секторів міста. В той час, коли ваші комюніке прикликали населення бути обережним, очільний представник доставляючої компанії питної води офіційно запевняв, що мова йде про фальшиву вість. Хай і така публічна суперечливість могла вас стурбувати стосовно двох серйозніших від якості води проблем, а саме від проблеми публічного

ставлення під сумнів вашого слова та питання відповідного інформування населення.

Питання загострилося внаслідок втручення Генерального Мера, який посилався на авторитет С.С.А.Т. (Верховної Ради для Оборони Країни) і Президента Румунії.

За кілька годин національне радіомовлення повідомило, що D.S.P.M.B. (Управління громадського здоров'я муніципалітету Бухарест) на 3 дні раніше запримітило невідповідну якість води, але не змогло передати жодне повідомлення, будучи обмеженим тайним протоколом, попередньо підписаним із АРА NOVA. Приголомшені, довідуємось, що Протокол забороняє інформувати населення про такі ситуації найширшого громадського інтересу без згоди названої одиниці, тобто таки тієї, яка доставляє непиту воду.

Нагадаємо фундаментальний принцип, узаконений ст. 31 абз. (1) і (2) Конституції Румунії:

«(1) Право особи мати доступ до будь-якої інформації громадського інтересу не можна обмежувати.

(2) Громадські власті, згідно з належними їм повноваженнями, зобов'язані забезпечувати коректне інформування громадян про громадські справи та питання особового інтересу».

Щодо наведеного вище звернуся до вас з такими пунктуальними запитаннями:

1. Чи існує такий Протокол?
2. Чи проявите його зміст?
3. Якими шляхами діятимете для анулювання неконституційного акту?
4. Котра особа відповідає за таке викривлення і які заходи будуть вжиті до відповідного винуватця?».

БУХАРЕСТСЬКА УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА МАЄ НОВОГО ДИЯКОНА

Після офіційного візиту до Румунії Президента України Петра Порошенка 21 квітня 2016 року та його зустрічі з Блаженішим Патріархом Румунської Православної Церкви Данієлом Священний Синод Румунської Православної Церкви схвалив у ході засідання від 6-7 червня заснування Української православної церкви у Бухаресті, яка належить до Українського православно-вікаріату при Румунській Патріархії.

Парафіальне засідання української громади Бухаресту, пов'язане із заснуванням Української православної церкви в столиці Румунії, відбулося 10 липня за участю голови Союзу українців Румунії, депутата в Парламенті Румунії Миколи-Мирослава Петрецького, кількох членів Ради Союзу українців Румунії та тодішнього тимчасово повіреного у справах України в Румунії Теофіла Рендюка.

Вже третій рік, як віруючі українці збираються щонеділі, спочатку у підвалі Бухарестського монастиря Кашін, опісля в інших бухарестських церквах, де отець Дмитро Колотило, призначений Румунською Патріархією та Українським Віка-

ріатом в Румунії, настоятелем української православної церкви (яка носить імена Покрови Пресвятої Богородиці, свята, яке відзначається 14 жовтня, та Київського митрополита Петра Могили, день пам'яті якого святкується 14 січня), служить українською мовою для насолоди сердець і душ своїх парафіян.

У неділю 10 лютого відбулася інша значна подія для парафіян Бухарестської української церкви, а саме посвячення у диякони отця Володимира Малковича (Клемента). Дияконське посвячення вікарним єпископом Варлаамом Плоештянул відбулося в Бухарестській православної церкві Кашін; під час посвячення служив й отець Дмитро

Колотило, який довгі роки був одним зі священників цієї церкви.

Отець Володимир Малкович народився 23 березня 1988 року в Бухаресті у сім'ї лікаря-ветеринара Василя Малковича та вчительки Клементини. Дитинство провів у селі Сфенту-Георге (Катарлез) Тульчанського повіту, де закінчив восьмирічну школу, після якої вчився в Тульчанській теологічній семінарії ім. Св. Іоана Касіана. 2012 року закінчив Бухарестський православний факультет ім. Патріарха Юстиніана, а 2014 року теологічний мастерат «Християнська доктрина і культура» з дисертацією «Святі місця і гора Атос у творчості священника і письменника Гали Галактіона».

Після цього працював викладачем релігії в різних бухарестських школах, служив співаком і читцем в Українській церкві Бухаресту.

Отець Володимир одружився 2014 року з Іриною Малкович і мають півторарічну дочку Катерину Ілінку.

Хай Господь благословить Вас, отче Володимире, і хай дарує Вам і Вашим рідним всі свої ласки!

Михайло ТРАЙСТА

ДЕНЬ СУЧАВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОЛЕДЖУ ІМЕНІ МІХАЯ ЕМІНЕСКУ

Вдень народження румунського національного поета та і в День національної культури Румунії – 15 січня – Сучавський національний коледж імені Міхая Емінеску відзначив свій день.

Цього року свято було масштабним, оскільки до коледжу загостили викладачі Педагогічного коледжу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича у рамках освітнього міжнародного проекту на обмін кращим досвідом у галузі освіти «Сьогодні учні/студенти – завтра викладачі».

Відзначення Дня Сучавського національного коледжу імені Міхая Емінеску розпочалося поминальною службою вшанування пам'яті Міхая Емінеску та колишніх учителів, які працювали у коледжі. Святкову програму відкрила учениця Деніса Мігок, яка чудово виконала кілька мелодій на арфі. Прекрасно виступили хор «Panta gei» Сучавського національного коледжу імені Міхая Емінеску, – керівник Маріан Паладе, та фольклорний ансамбль «Гура Изворулуй» із Ватра-Молдовіцей, який представив різдвяно-новорічні звичаї, – керівник Іларія Пушке.

Зачарував публіку також і гурт «Вишивка», який представив український на-

родний танець. До складу гурту входять учениці коледжу, які вивчають українську

мову: Юстина Петрашку, Юлія Темаш, Флоріна Флоріштян, Анна-Марія Пора, Симона Пахоме, Емілія Паскаріу, – керівник викладач української мови і шкільний інспектор Лучія Мігок, випускниця згаданого вище коледжу, яка взяла активну участь у міжнародному проекті «Сьогодні учні/студенти – завтра викладачі». У свою чергу, учениця Марія Петрашук дуже гарно прочитала українською мовою уривки з перекладів поеми «Лучаферул» і поезії «Біля тополь самотніх» Міхая Емінеску.

Слід уточнити, що у Сучавському національному коледжі імені Міхая Емінеску вивчають українську мову та літературу по групах 120 учнів, а викладає їм учитель Лучія Мігок. Йдеться, зокрема, про учнів, які прибули до міста Сучава з навколишніх сіл компактного проживання етнічних українців для продовження навчання, а також про учнів з України, які вчаться у Сучавській семінарії і бажають продовжити вивчення української мови і, не востаннє, про учнів румунів, які люблять українську мову.

(Продовження на 11 стор.)

Христина ШТІРБЕЦЬ

Світовий Конгрес Українців

Ukrainian World Congress

Світовий Конгрес Українців: гасло на 2018-2022 рр. та гасло і пам'ятні річниці на 2019 р.

Гасло SKU на 2018-2022 рр.

Світовий Конгрес Українців (SKU) закликає українську діаспору діяти в 2018-2022 рр. під гаслом: "Де б ми не жили, гордімося, що ми є українцями!".

Гасло SKU на 2019 р.

SKU закликає українську діаспору діяти в 2019 р. під гаслом: "Наша сила – у єдності всього українського народу та в соборності українських земель!".

Пам'ятні річниці SKU на 2019 р.

SKU закликає українську діаспору провести в 2019 р.:

- святкові відзначення з нагоди: Об'єднання Православної Церкви України та надання їй Томосу про автокефалію;
- 100-ліття проголошення Акту злуки Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки;
- 80-ліття проголошення державної

самостійності Карпатської України та 30-ліття виходу з підпілля Української Греко-Католицької Церкви в Україні;

•пам'ятні заходи, щоб привернути увагу до трагічних сторінок історії України: 5-ої річниці розстрілу Небесної Сотні; 5-ої річниці нелегальної окупації Російською Федерацією Криму і Донбасу; 5-ої річниці збройної агресії Російської Федерації проти України;

75-ліття початку переселення та депортації українців з Лемківщини, Холмщини, Надсяння та Підляшшя та 75-ліття депортації кримських татар та інших народів Криму.

15 лютого – Стрітення Господнє

Християни східного обряду відзначають 15 лютого одне із 12 найголовніших церковних свят року – Стрітення Господнє.

Назва Стрітення у старослов'янській мові означає "зустріч", або ж "радість". І отримало воно таку назву через те, що у цей день новонароджений Ісус Христос зустрівся з праведником Симонею і пророчицею Анною. Саме вони впізнали у малюкові нового Месію.

Історія святкування цього дня сягає III і IV століть – саме тоді згадки про Стрітення вперше зустрічаються у творах християнських святих. А офіційно у всій Візантійській імперії цей день було визнано святом у 542 році за правління імператора Юстиніана.

Стрітення символізує не тільки зустріч Старого і Нового Завітів та явлення немовляти Ісуса світові. У народному побуті цей день здавна вважався зустріччю зими із весною.

ДОХРИСТІЯНСЬКА ІСТОРІЯ СВЯТА:

Святкування Стрітення в Україні походить ще з дохристиянських часів. Його тоді також називали: Стрічення, Стріщення, Громиці або Зимобор.

У народі вірили, що на Стрітення зима вирушає туди, де було літо, а літо – туди, де була зима. По дорозі вони зустрічаються та сперечаються між собою. Хто виграє у суперечці, той ще залишиться на цих землях господарювати. Якщо до вечора потеплішає, то виграє літо і скоро будуть потепління. Якщо ввечері стало холодніше, то зима ще зостанеться на деякий час.

А назва така була у свята, тому що вважалось: 15 лютого – це єдиний день, коли взимку може пролунати грім.

Сталось це, коли на сороковий день після народження Ісуса Діва Марія принесла його в Єрусалимський храм на посвяту. Старець Симеон, якому було провіщено жити, аж поки він не зустріне людського спасителя, одразу ж заявив, що цей малюк – син Божий. Пророчиця Анна підтвердила, що бачить перед собою майбутнього спасителя людського роду.

Зустріч Посла України в Румунії із студентами українського відділення Бухарестського університету

19 лютого 2019 р. відбулася зустріч Посла України в Румунії Олександра Банькова зі студентами українського відділу Факультету іноземних мов та літератур Бухарестського університету.

На цій зустрічі обговорювалося питання участі студентів у IX-ому Міжнародному мовно-літературному конкурсі, організованому Міністерством освіти України. Директор Департаменту слов'янських мов унів. проф. д-р Октавія Неделку заявила про потребу лектора з України в рамках того, що приблизно в усіх слов'янських секціях існують іноземні лектори.

Студенти висловили прохання, щоб побувати і цього року на літніх курсах, організованих у Чернівцях. В цьому сенсі Посол додав, що літні курси будуть відбуватися в різних містах України (Львів, Одеса, Київ і Чернівці).

В кінці зустрічі студенти мали можливість побачити документальний фільм «Небесна сотня. Зима, що нас змінила», який охоплює зимові події 2014 р. на Майдані в Києві.

Роман ПЕТРАШУК

П'ЯТЬ ДЕСЯТИЛІТЬ ТОМУ...

Сповнилося 50 років від того часу, коли мені опублікували перший матеріал у часописі «Новий вік», нині «Вільне слово», в часописі, 70-річний ювілей якого виповнюється цього року.

Коли це сталося? 16 лютого 1969 р. (Новий вік Н-р 4 (408)). Постараюся написати короткий матеріал на цю тему з проханням опублікувати його.

Перший мій матеріал мав заголовок «Після екзаменів», а другий – «Студентські вісті» (16 червня 1969 Н-р 12 (416)). Тоді я ще був студентом.

Від першого серпня 1969 р. я був призначений на роботу до гімназійної школи села Пергеуць громади Тодірештє Сучавського повіту викладачем математики.

Того ж року в Н-рі 425 за 1 листопада у «Новому віці» появилася мені матеріал «Пергеуць – давнє село з сучасним виглядом», де появилася і перша фотографія, яку я вислав вам (див. фото).

Протягом 10 років, коли я викладав математику в школах сіл Пергеуць і Тодірештє, я опублікував майже 40 матеріалів.

Писав про учнів, педкадрів, про їх діяльність, але й про жителів цих сіл.

Ось кілька заголовків з-між моїх матеріалів: «Чотири подруги», «Кращі з кращих», «Активні піонери», «Тридцять двоє з Пергівців», «Буковинські плаї», «Еніґма», «Від Плевни до Відіну», «Передові у праці і навчанні», «Культурна діяльність учнів».

Маючи на увазі, що я керував гуртками «Еніґма» (Пергеуць) та «Албіна» (Тодірештє), я вислав матеріали про їх діяльність.

Члени гуртків розв'язували різні задачі із журналів «Албіна», «Магазін», «Пентру Патріє» та багато інших.

Вони були дуже раді, коли до них приходили у гості журналісти із цих редакцій. У ті часи було щось неймовірне!

І ось я наближаюсь до того часу, коли в

часописі «Новий вік» Н-р 21 (641) 1 листопада 1978 р. були опубліковані перші задачі у рубриці «Для вас, учні й піонери!».

У номері «НВ» 22 (642) з 16 листопада

1978 р. були опубліковані імена членів гуртка «Албіна» школи Тодірештє, які відгукнулися першими.

Моя просьба є щоб опублікували ще раз їхні імена (після 40 років!): Анджела Гаванюк, Лідія Молдован, Елена Тіпа, Елена Ротар, Домніка Ротар, Віоріка Беделуца, Мігаєла Колбан, Родіка Козубаш, Вероніка Олтян, КрістінеЛ Табарча, Гарофаш Табарча, Ніколай Сесерман.

А в номері 3 (647) 1 лютого 1979 року, крім членів гуртка «Албіна» (Тодірештє), відповіли і члени гуртка «Еніґма» (Пергеуць): Екатеріна Болкан, Сафта Сандуці, Вікторія Морощан, Ана Ігнатеску, К-тін Калінеску. Уявіть собі, що ця рубрика проіснувала протягом 40 років!

На жаль, вже не має педкадрів, які б підтримували таку рубрику.

Минули часи, нині інше покоління, зовсім інші часи! Жаль, дуже жаль!

Пане І. Ковач, дуже хочеться мені ще сказати, що я зустрічався з бувшими членами гуртка «Еніґма» вже 4 рази. (Перший раз після 20 років – гурток був заснований 20.09.1975 р.). Вони і нині гордо називають себе «еніґмістами».

Це: Думітру Балан, Маріана Грігорян, Константін Ігнатеску і Траян Вакаріу.

На кожній зустрічі «еніґмісти», які були присутні, з ностальгією нагадували ті часи, коли про них писали у «Новому віці».

Висилаю вам кілька фото, одні із них були опубліковані у «НВ» тому 40-50 років тому, інші ще ні.

Моє бажання і просьба опублікувати їх якнайбільше, бо хто знає, що станеться після 5, 10, 15 років!

З пошаною,
Микола КУРИЛЮК

ПЕДКАДРИ СЕРЕТСЬКОГО ТЕХНІЧНОГО КОЛЕДЖУ ІМ. ЛАЦКУ ВОДЕ В ПОРТУГАЛЬСЬКОМУ МІСТІ БРАГА

Внаслідок відбірного конкурсу, організованого Національним Агентством з питань європейських програм у галузі освіти та професійного формування в рамках висування проектів на 2018 рік, проект Серетського технічного коледжу ім. Лацку Воде під назвою «Ерасмус+ «Шанс на розвиток навичок, необхідних на ринку праці через європейські навчальні курси» був ухвалений. Цей проект вартістю 85 000 євро та 41 учасника мобільності, структурований на три потоки мобільності, один для професорів і два для учнів, відповідає потребам у навчанні на рівні школи, відповідно до стратегічної мети освіти та підготовки в Європі з метою підвищення якості та ефективності

освіти і навчання. Розроблений проф. інж. Жанетою Майданюк та Аспазією Олар, проект буде фінансований з фондів, виділених програмою Ерасмус у галузі професійної і технічної освіти, оскільки коледж бажає підвищити якість освіти, розвиток навичок, компетентності викладачів, щоб вони забезпечували доступ учнів до інформації про транспортні та автомобільні новини.

Період розгортання проекту – 01.09.2018–30.08.2019 рр. Команда реалізації проекту складається з викладачів з професійно-технічної освіти. Мета проекту – забезпечення якісного навчання, ґрунтованого на розвитку практичних здібностей і компетенцій учнів, згідно з євро-

пейськими стандартами і забезпеченням високоякісного навчально-виховного процесу внаслідок підвищення рівня кваліфікації дидактичних кадрів та шкільного виховного процесу.

Основною ціллю проекту є зростання професійної підготовки учнів для того, щоби вони стали висококваліфікованими автомеханіками і техніками у галузі транспорту, знаходили місця праці на трудовому ринку, зростав їх інтерес до професійної і технічної освіти, професійного формування в рамках транснаціональних партнерств.

(Продовження на 11 стор.)

Микола МАЙДАНЮК

ПЕДКАДРИ СЕРЕТСЬКОГО ТЕХНІЧНОГО КОЛЕДЖУ ІМ. ЛАЦКУ ВОДЕ В ПОРТУГАЛЬСЬКОМУ МІСТІ БРАГА

(Закінчення. Поч. на 10 стор.)

В рамках цього проекту перший потік мобільності з п'ятьма учителями відбувся в португальському місті Брага протягом 18-24 листопада 2018 р.

Протягом 8 годин в день учасники брали участь у роботі, включаючи:

– Обмін інформацією про нові португальські правила у сфері логістики та транспорту. Зустріч із персоналом та обмін найкращою практикою.

– Презентація незалежної майстерні, що спеціалізована на обслуговуванні та ремонті автомобілів.

– Представлення деяких сучасних технологій в автомобільній галузі.

– Презентація шкільної програми навчального закладу.

– Практична діяльність в компанії ТУБ, що забезпечує державну службу колективного проживання пасажирів у португальському місті Брага.

– Робочий візит у майстерні з технічного обслуговування та ремонту автомобілів.

– Приклади хорошої практики в автомобільній техніці, що представляють деякі сучасні методи автодіагностики.

Підкреслю, що через проведені заходи можна розробити такі компетенції:

– Отримання нових знань та контакт з технологіями у галузі механіки і транспорту.

– Можливість застосовувати отримані знання в практичній діяльності.

– Розробка робочих методів підприємницького духу та повчальної діяльності.

– Підвищення рівня знання іноземної мови.

– Формування професійних відносин із серією організацій, груп та громад.

– Підвищення кваліфікації професійно-розвитку.

– Розширення горизонту в отриманні знань про інші країни і культури.

9001:2015, яка надасть Серетському навчальному закладу особливий робочий графік, що поведе до досягнення цілей проекту та досягнення успішної мобільності учителів. Нагадаю, що за останній рік ця Європейська компанія прийняла більше 1000 учасників. Участь професорів у мобільності ВЕТ (VET) дозволить їм створити консорціуми та міжнародні мережі з іншими навчальними закладами. Це поведе до участі в інших Європейських проектах з метою розвитку професійно технічної освіти в Серетському технічному коледжі ім. Лацку Воде.

Проект продовжується з допомогою двох мобільностей, спрямованих на учнів, які проведуть практику двотижневого стажування в Німеччині та Італії. Група, яка ввійшла у рамки проекту, складається з 16 учнів XI-ого класу профілю механіки і автomeханіки та 16 учнів X-ого класу профілю механіків і техніків у транспорті.

У довгостроковій перспективі цей проект буде використано з використанням прикладів відповідної практики у навчанні, розробки інших європейських проектів, в яких буде використано здобутий досвід. Через проведені заходи будуть упроваджені концептуальні зміни та практика в освітньому процесі відповідно до поточних освітніх потреб, орієнтованих на учнів, орієнтованих на нові методи.

Набуті знання будуть застосовані у навчальному процесі в серетському технічному коледжі з метою підготовки майбутніх випускників на рівні європейських стандартів.

Партнер Технічного коледжу ім. Лацку Воде в Португалії є сертифікована компанія відповідно до норм ІСО (ISO)

ДЕНЬ СУЧАВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОЛЕДЖУ ІМЕНІ МІХАЯ ЕМІНЕСКУ

(Закінчення. Поч. на 8 стор.)

Чимало з цих учнів здобувають гарні результати на олімпіадах з української мови та літератури, а також на різних національних конкурсах, таких, як: «Історія і традиції українців», «Читання української поезії», «Юні українські таланти», за що вони премійовані як дипломами, так і грошовими нагородами Міністерством освіти Румунії, Союзом українців Румунії та, як нещодавно, Сучавською повітовою радою. Таким чином, 31 січня переможці першої премії на Національній олімпіаді з української мови та літератури учні Гитеж Варвара та Шойман Наташа й третьої премії Бружа Афанасій, а також учителька, яка допомогла

їм у підготовці, Лучія Міжок, були нагороджені Сучавською повітовою радою, поряд з іншими олімпійцями Сучавського повіту, які отримали гарні результати на олімпіадах

з різних дисциплін, в тому числі на міжнародному рівні. Мова йде про золоту медаль, здобуту учнем Давідом Туртуряну на Міжнародній олімпіаді з астрофізики.

Своїми досягненнями у навчанні та своєю гарною поведінкою у проведенні різних позакласних заходів учні – етнічні українці – сприяють підвищенню позитивного іміджу Сучавського національного коледжу ім. «Міхая Емінеску», про що неодноразово говорив директор коледжу Ренато Трончу та його заступник Габріела Казак.

Роман КОБЗА

Червень-серпень 2018 року

Antwerpen(Belgium) – Sovata (România)

СЮЗІ

(Новела-феєрія)

IV. «На крилах Морфея»

Так і не зронивши жодного слова, Сюзі провела Романа до хвіртки. Вона мовчки зірвала гілку з рясними нерозпуклими трояндами і дала хлопцеві.

Її прощальний поцілунок мав якийсь гірко-солодкий присмак, зовсім не такий, як ще півгодини тому в трояндовому Едемі.

Сюзі дивилася на нього лагідними очима, в яких миготіли тіні печалі.

Проте Роман цього не помічав. Його серце і душа співали урочисті оди!

– Коли ми побачимося? – все ж, насмілюся запитати.

– Побачимося в училищі, – тихо відповіла Сюзі.

Він не просто йшов, він летів, відчуваючи неймовірну силу уявних крил.

Так уже бувало в його сновидіннях! Романові часто снівся сон, нібито він розбігається, розмахує потужно руками, немов крилами, відривається від землі, підноситься вище дерев і витає у повітрі з розпростертими руками.

Він йшов і йому ввижалося, що довкола всі уже знали про його закоханість.

Якби комусь, навіть з незнайомих перехожих, спало на думку запитати: «Чого це ти, хлопче, такий щасливий?», він неодмінно відповів би: «Я закоханий в найпрекраснішу дівчину в цілому світі!». «І хто ж ця – найпрекрасніша?», – допитувалися б люди. «О, це красуня, з якою ніхто і ніколи не зрівняється в безкінечному Всесвіті! Перед її вродою зів'яне найрозкішніша квітка, стихне найчарівніша пісня, змовкне найспівучіша птаха, померкне найчистіший діамант, затьмариться найяскравіша зірка...».

Ось так розповідав би він про свою кохану! Про свою найніжнішу Сюзі!

Його серцю було мало місця в грудях, воно переповнювалося від щастя!

Раптом він заляк на місці. Його пройняла блискавкою фраза «побачимося в училищі». Так це буде аж у понеділок! А сьогодні тільки п'ятниця. Він не може! Він просто не бажає чекати аж до понеділка! Це ж ціла вічність!

«Я завтра ж піду до Сюзі! – рішуче подумав Роман. – Ми можемо погуляти в парку, чи піти до кінотеатру. А ще краще було б поїхати на Валя-кузьминське озеро. Візьмемо човна. Я веслуватиму і милуватимуся нею».

Роман йшов, мов соннамбула. Він нікого і нічого не бачив. Його думки були повністю занурені у плани бажаної зустрічі із Сюзі.

«Так! На човен! Там, посеред озера, ми будемо лише удвох і я скажу те, чого не зумів сказати сьогодні на ганку! – схвильовано роздумував юнак. – Я їй скажу, що безмежно кохаю. Що не уявляю свого життя без неї!».

«А якщо вона знову не дозволить мені говорити? – стривожився він. – Якщо вона взагалі не забажає мене слухати?».

Панічний страх охопив серце Романа від припущення, що (О, не приведи Боже!) Сюзі його не кохає! «Та ні! І ще раз ні! Такого не може бути! – закричав внутрішній голос. – Не

може бути! Адже ми сьогодні... ми ж кохалися! Хіба те, що відбулося між нами, не є справжнім свідченням у коханні?!».

Вдома Роман помістив трояндову гілку у вазу, що стояла на столику поруч із ліжком. Квіти, хоч і маленькі, обдавали п'яним ароматом, нагадуючи про Сюзі, про те диво, що було між ними сьогодні. Трояндові пуп'янки грайливо підморгували і нашіптували: «Вона кохає тебе, вона кохає тебе...».

Ці снодійно-гіпнотичні слова заколисали і легко опустили Романа в обійми благословенного сну. Ймовірно, бог сновидінь Морфей, який навіноє людям утішні і приємні сни, ошчасливив цієї ночі Романа.

Юнак заснув із блаженною посмішкою на обличчі. Його напівзатулені уста ворушилися, шепочучи: «Вона кохає мене... вона кохає мене...».

«Вона кохає мене, Морфею! Ти віриш мені? Глянь у мої очі, Морфею, ти віриш мені?! Я знаю! Я певен, що вона кохає мене!», – гарячкував уві сні Роман.

Провівши обома руками в повітрі якісь дугоподібні рухи, він заблагав: «Будь-ласка, любий Морфею, позич мені свої крильця! Прощу тебе!».

«Я не можу віддати тобі свої крильця, – почувся дивний безтілесний голос, що віддавався луному відлунню у кожному слові. – Але я можу перетворити тебе у птаха. Яким птахом хотів би ти стати?».

«Соловейком! – Роман, не роздумуючи, назвав свого улюбленого птаха. – Я хотів би стати соловейком! Щоб співати для милої Сюзі!».

Позахмарний голос пафосно промовив: «Хай буде так, як ти бажаєш. Будь соловейком, Романи! Відчуй його крильця».

Роман встав з ліжка і розпростер широко руки, змахнув кілька разів, немов перевіряв надійність своїх крил. Глянувши на себе у дзеркало, він побачив маленького солов'я, що тріпотів крильцями і кумедно кивав головою.

«Дякую, милостивий Морфею!, – радісно мовив соловейко-Роман. – А тепер дозволь полетіти до моєї коханої, до чарівної Сюзі».

І злетів соловейко-Роман у синє небо, яскраве сонце посміхалося йому іскрометним промінням. А він летів, летів до своєї омріяної Сюзі!

Ось і парк видніється попереду, а ось і трояндова садиба.

Соловейко-Роман опускається все нижче, залітає на подвір'я і сідає на трояндову гілочку, що звисала перед самим ганком.

На ганку він бачить Сюзі... його кохану Сюзі!

Але що це?! Вона сидить на софі з якимось молодиком, який обіймає її. Сюзі не тулиться до нього, але й не пручається від обіймів.

Соловейко-Роман ошелешено дивиться на Сюзі, не розуміючи, що коїться, хто цей молодик, чому він обіймає його дівчину і, взагалі, чого він тут, у їхньому – Романа і Сюзі – трояндовому раю?

– Мила Сюзі, вже зовсім скоро, за кілька днів ми станемо подружжям, – улесливо гово-

рив молодик, цілує Сюзі в щічку – дозволь мені заночувати у вас. Твоїх батьків немає вдома, ніхто і не знатиме.

– Ні! – рішуче відрізала Сюзі – ми ж уже домовилися з тобою, Аркадію.

«Вона виходить заміж?! – заволав внутрішнім голосом соловейко-Роман – Моя Сюзі виходить заміж?! А я?! Сюзі, дорогенька моя Сюзі! Що буде зі мною? З моїм коханням? Ти забула про мене?! Ось глянь, я тут, перед тобою!»

«А вона тебе не бачить. Ти ж соловейко. – почувся спокійний позахмарний голос Морфея – Натомість, вона може почути твій солов'їний спів».

І соловейко-Роман заспівав. Заспівав так, як не співав ще жоден птах на землі: дзвінко, яскраво, прикрашаючи свою надзвичайно красиву мелодію, блискучими трелями, барвистими переливами, імпровізаційними руладами, що звучно злітали у височинь і спадали до її ніг віртуозними пасажами.

Він сидів непорушно на трояндовій гілочці, дивився великими темними очима на Сюзі і лише його горлечко тремтіло у райському щебетанні!

Соловейко-Роман співав натхненно: то весело, то задушевно, немов травневий соловій-самець, який безперервно вібруючим тембром приваблює, зазиває свою кохану до гніздечка. Його незрівнянний спів переливався ніжними підтьохкуваннями, які неможливо описати, які можна лише відчути. І Сюзі пройнялася несподіваним пристрасним співом Володаря закоханих сердець.

– Сюзі ... і все ж, я хотів би тобі сказати... – продовжував Аркадій.

– Помовч! Краще послухай, як чудово співає ця мила пташечка.

Аркадій глянув байдуже у той бік, звідкіля лунали переспіви і пробурмотів невдоволено: «Подумаєш, пишуть якийсь жалюгідний горобець...».

Запалившись ревнощами, соловейко-Роман шмигнув на ганок і облетів кілька разів довкола молодих людей, різко наближаючись до голови Аркадія.

«Чого цей нахабний горобець шугає по ганку? – замахав Аркадій в повітрі однією рукою, а іншою прикрив голову Сюзі. – Не бійся, я з тобою».

Соловейко-Роман ще більше розлютився за «нахабного горобця», а тут ще й Морфей не забарився під'юдити: «Сядь йому на голову і зроби це!»

Не гаючи часу, соловейко-Роман підлетів зпозаду до Аркадієвої голови.

Побачивши пташиний послід, що розтікався по лисіючій маківці "нареченого", Сюзі спочатку пирснула приглушеним сміхом, а потім смачно зареготала.

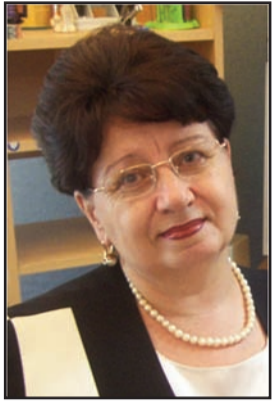
«Ось тобі! Я не жалюгідний горобець!», – задоволено сказав сам собі соловейко-Роман. «Молодець! – похвалив Морфей – Так йому, нахабі!»

«Ну що це за напасть? Може, він скажений, цей горобець?» – закричав фальцетом молодик і, озираючись сполохано на всі боки, різко дригнув ногою. Філіжанка підскочила на столику і вихлюпнула недопиту каву на його штани.

«Я його вб'ю, прикінчу!», – розлютився Аркадій, розмахуючи тацею.

Соловейко-Романа забавляли перегони на ганку. Аркадій гнався за ним, грізно махаючи тацею, а він виробляв у повітрі кумедні піруети.

(Далі буде)

Валентина ЧАЙКОВСЬКА**«Блаженний край, де народився, друже,
В нім кожен камінь володіє міццю...»**

Член СРП Ізраїлю, Національної СП України і Міжнародної Гільдії письменників. Лауреат Міжнародних літературних конкурсів. З 2008 по 2016рр. – очільник літературного об'єднання «Рішон». Автор чотирнадцяти книг, написаних українською та російською мовами, член редколегій трьох часописів, член Правління Всеізраїльського об'єднання вихідців із України. Багато віршів Валентини Чайковської стали піснями.

**БЛАЖЕННИЙ КРАЙ
(Україні)**

Блаженний край, де народився, друже,
В нім кожен камінь володіє міццю.
Ховають у собі щось рідне дуже,
Полин гіркий і відблиск зір в криниці.
Чи можна звуком висловити душу,
Яка щемить при згадці про матусю?
І рвуся впасти на коліна... Мушу!
Так тисне щось у горлі, що молюся.
Я не змогла уберегти рідненьку...
Далекий шлях і до землі тієї,
Де, вбрана у вишиванку біленьку,
Дитям в саду ховалась у лілеї.
В кантаті Неба у єдиній ноті
Звучать два слова: "Мама" і "Вітчизна".
А десь над житом джміль завмер в польоті,
Докірливо сльоза скотилась пізня.
Я, мов на крилах, здійнялася в далі,
Та й на Святу землю полетіла,
Де вписано незримо у скрижалі:
"В Єрусалимі — міць, наснага, сила!"
Вникаю серцем, сутністю всією,
І чую голос крові у судинах,
Піднявши очі ввись, молюсь душею,
Щаслива, мов дитя на іменинах.
Не схибив дух, що з серцем в повній згоді!
Цей шлях вписала доля на долоні.
Я над буденним здійнялась відтоді,
І просто з неба Хтось торкнувся скроні.
... та хоч би раз ще зором осягнути
Той край, де ненька пестила в дитинстві!
І щось тремтливе стисне раптом груди.
Слова всі зайві у чуттєвм дійстві.
Злечу лебідкою зі снів-ілюзій,
Відчувши силу думки незбагненну,
Впаду Вітчизні в ноги, як матусі,
Тихесенько схилюся на рамено.
Нап'юся водиці з джерела в долині,
Згадавши найщасливіший з світанків.
Та вже не так щось в любім краї нині —
Немов крізь серце йде колона танків...

ТЕПЛО

...а за вікном сьогодні дощ і вітер —
Крещендо звуків на усі лади,
Мов макогони б'ють по дні макітер,
Біжать по склу рясних краплин ряди.
Немов летить кудись у ступі відьма,
І свист такий, хоч вуха затуляй,
Чомусь згадалось, як були ми дітьми,

І те, як я грози боялась вкрай.
Та кликав ніжно голос бабці рідний:
«Іди на піч, жоржинко, тепло там,
Повір, цей дощ мине, пройде безслідно,
І вітер вщухне, вже стомився й сам».
Коли і як приходять в душу згадки?..
Бабусю, рідна... Тепло на душі.
І згадується все ясне спочатку —
Так тепло в серці! Що йому дощі?!

ТОБІ

Є щось в тобі таке близьке безмірно:
Ні в блискавках, ні в ласках — не спинить!
Так в штормі хвилі котять білопінно,
А тиша в пестошах цілує мить:
Несе чуттів наснагу чудодійну,
Крізь сяйво місячне та сон тремкий,
Де ще у пуп'янку спить пісня мрійна —
Її мотив, мов ласка губ, п'янкий...
Так тісно нині всім словам у грудях,
Колише море яхту-почуття,
Не зогляділись, як пройшло півгрудня...
Та лиш з тобою — бачу майбуття!
Напнув вітрила вітер світанковий
Куди ж ти? Стій! Ця мить така ясна!
Та мчить удалеч парус мій бузковий,
В нім наших літ закоханих весна.

МАЕСТРО

Торкнулись клавіш пальці піаніста,
Здійнявся легенько і пронісся бриз:
Подався вдаль, обняв чуттями місто,
Зронив чекання десь у верболіз.
Так сходить в небесах найперша зірка
В тремких раменах темноти й мовчань,
Так з витоків беруть початок ріки,
Струмком бентежним, сповненим жадань.
І раптом зала вбралась в барви літа,
Здригнувся Всесвіт від низин до гір,
Забув Маестро в грі про все на світі —
Величних звуків дивний ювелір!
Змагались в грі рояль і неба цитра.
Шопен! о, Боже! Чарівник сонат!
Світилась мить, як і душі палітра,
В творінні — все яскравіше стократ!
Так лиш коханий пестить й ніжить милу —
Голубить шовком і душі, і рук,
В палкім коханні небо шле їм силу,
І вже немає більш гірких розлук!
Цвіла бузково єдності октава —
І білий голуб мрій летів, летів,
А час спинився. Тиша. Браво! Браво!
І схлипнув вголос хтось під плеск чуттів.

НЕ ЗАБУЛА!

Не забула ні хати, ні теплого припічка досі,
Там бабуся не раз викладала із печі коржі,
І, обпікши кропивою ніженьки білії босі,
Бродить згадка по полю, шукає ознак
на межі.
Заросла бур'янами стежина до рідної хати,
До криниченьки тої, де фея відлуння жила.
Та не можна для духу залізні поставити
грати,
Пам'ять — човен крізь Час. І торкаюсь
легенько весла.
Покосились ворота, ніхто не латає вже стріху,
Лиш когось виглядає криничний сумний
журавель,
Тільки серце моє, у ребрі проробивши
проріху,
Піднялося у вись: там немає ні меж,
ані стель.

**ПРАВЕДНИКАМ
НАРОДІВ СВІТУ**

*(Світлій пам'яті українців — Праведників
народів Світу — Володимира, Теофіли і
Павла Чайковських присвячується)*

В Яд Вашем* ридає і голосить скрипка...
Шість мільйонів вбитих... Боже, як же гірко!
Те, що чує серце — слово не вміщає,
В словнику земному схожого немає.
Попіл катастрофи стукає у груди...
Чим же завинили ці нещасні люди?
Над страхіттям віку Час спинився в русі,
Випалений номер на дитячій ручці...
Белжец і Дахау... Спалені надії...
Нищили майбутнє нелюди лихії.
В Бабиному Ярі з горя й нині млосно,
З-під землі взивають жертви Голокосту.
Вище мук тілесних, страху, бід і смерті —
Праведність відважних в злій тій круговерті.
Йшли, життям рискнувши, ради іудея,
Що ж є більш високе жертви оції?
Зовні за музеєм — сад єрусалимський...
Чи на травах сльози? Небо низько-низько...
Від часів Завіту так в роду єврея:
Горе й мужність поруч. Вверх веде Алея.
Хтось чоло схиляє в мить оцю січневу...
Праведники Світу... В їхню честь — дерева.
Пам'ятають люди благородство кожне!
В шелесті листочків пам'ять днів тривожних.
Чи ж один дитячко притуляв близенько,
Як в пташини билось злякане серденько.
І Душі високої, що добром світилась,
Материнське серце із небес вклонилося...

* Держава Ізраїль створила меморіал «Яд Вашем» («Пам'ять і Ім'я») в знак вічної жалоби за жертвами Катастрофи, пам'яті про героїв опору нацистському геноциду і вдячності Праведникам інших народів, які рятували євреїв від знищення. В 1996 році на території комплексу Яд Вашем було закладено Сад на честь Праведників народів Світу.

◆ СЖОРІЖКА ДЛЯ ДІТЕЙ ◆

МАРИСЯ РУДСЬКА

ЧОМУ ПОЛЯРНІ ВЕДМЕДІ НЕ ЇДЯТЬ ПІНГВІНІВ?

А ви знаєте, чому полярні ведмеді не їдять пінгвінів? Одного разу у голубів зі служби всиновлення птахів зламалися внутрішні компаси. Знаєте, в цих голубів постійно щось ламається! І вони доставили дуже-дуже цінний пакунок зовсім не на той полюс. Звісно ж,

згодом голуби отримали догану. Отримувач не відіслав пакунок назад, тож справу з часом залагодили.

Полярний ведмідь, якому достав-

ся пакунок, дуже здивувався. Він очікував на листа від брата, замовлені з інтернет-магазину книжки і горішки, однак, аж ніяк не на два яйця!

Але, знаєте, полярні ведмеді дуже

відповідальні істоти! Тому він одразу ж відповідально поставився до яєць!

Відповідальність дала свої ре-

зультати і всього за два місяці полярний ведмідь вперше в житті зустрівся з пінгвінами.

Варто сказати, що вони одразу ж пройнялись взаємною симпатією.

Тепер відома відповідь на загадку "Чому полярні ведмеді не їдять пінгвінів?"

Бо друзів не їдять.

НІХТО НЕ МАЄ ПРАВА ОБРАЖАТИ ЛЮДИНУ

(за Андрієм Усачовим)

Якось увечері прогулювався Маленький Чоловічок у сквері зі своїм собакою. Собака весело крутився по кущах. А Маленький Чоловічок радів теплому вечору. І раптом побачив, як через сквер біжить хлопчик, а за ним здоровенний дядько з палицею.

– Зупиніться! – крикнув Маленький Чоловічок до здорованя. Але той і не глянув у його бік. Тоді Маленький Чоловічок, не роздумуючи, кинувся йому під ноги – і той, великий, перекинувшись, полетів на землю...

– А це ще хто такий? – закричав він страшним голосом. – Та знаєш ти, що я з тобою зроблю?

Але Маленький Чоловічок не злякався.

– А чи знаєш ти, – грізно спитав він, – що написано в Декларації прав людини?

Ніхто не має права ображати іншу людину, принижувати її і жорстоко поводитися з нею.

– У якій ще такій дикорації? –

розгнівався дядько. – Цей негідник розбив м'ячем моє вікно, і я маю повне право розправитися з ним!

– Ви можете вимагати через суд, щоб його батьків примусили вставити нове скло, – уперто сказав Маленький Чоловічок. – Але ви не маєте права вдарити людину!

– А ось зараз побачимо, маю чи не маю!

Дядько замахнувся, щоб ударити... Але тут з-за кущів вискочив маленький собачка й гавкнув так, що той кинув палицю і заточився.

– Звідки я знав? – пробурмотів він. – Може, я цієї вашої дукпарації чи як там її... і в очі не бачив. Може, я взагалі неграмотний.

– Мій песик, – спокійно сказав Маленький Чоловічок, – теж не читав Декларації. Однак, кинувся захищати мене, тому що знає: ніхто не має права кривдити людину...

◆ Е Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Ж Е Ч І ◆

21 ЛЮТОГО – МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ!

Як кажуть – «Скільки в світі квітів – стільки в світі мов!» Але одна-єдина найдорожча кожному з нас. Це мова, яку ми почули вперше від матері в її піснях, проспіваних нам на сон в її молитві, в її лагідному слові любові до свого паростка.

Це все запам'ятовується! Це робить нас отими добрими, гідними нашого роду синами і дочками.

Міжнародний день рідної мови відзначаємо кожного року 21 лютого, з 2000 р. затверджений Генеральною конференцією ЮНЕСКО. Хоч свято і дуже молоде, воно увійшло у світову свідомість, адже

мова є універсальною формою об'єднання людей в єдине ціле, в один народ.

В основу свята лягло жорстоке придушення владою в Бангладеші демонстрації протесту проти урядової заборони використання в країні бенгальської мови 21 лютого 1952 р.

А скільки заборон, знуцань зазнала УКРАЇНСЬКА МОВА в Україні?!

***

З нагоди Міжнародного дня рідної мови з трибуни Парламенту Румунії депутат Микола-Мирослав Петрецький виступив з політичною заявою щодо перспектив рідної мови в сучасному політичному кліматі. Вітаємо!

(І.П.-К.)

Андрій МАЛИШКО

***

Буду я навчатись мови золотої
У трави-веснянки, у гори крутої,
В потічка веселого, що постане
річкою,
В пагінця зеленого, що зросте
смерічкою.

Марія ХОРОСНИЦЬКА

***

Раз мені казала мати:
«Можеш мов
Багато знати,
Кожну мову
Шанувати,

Та одну із мов усіх,
Щоб у серці ти зберіг».
В серці
Ніжну і погідну
Збережу я мову
Рідну!

Анна КІСІЛЬ
Голова СФУЖО, Торонто

«Впродовж століть для жінки української діаспори було важливо не просто втримати українство, а виховати наших дітей великими патріотами України.

Тому родина, церква і мова були основою нашого буття».

**МАТЕМАТИЧНІ
ЗАГАДКИ**

1. Їхав одного разу мотоцикліст у місто. По дорозі йому зустрілися п'ять легкових автомобілів і вантажівка. Скільки машин їхало в місто?

2. Було в одній сім'ї два батьки і два сини. Скільки людей було в сім'ї?

3. Жили собі п'ятеро синів, і в кожного з них була сестра. Порахуйте, скільки ж дітей у сім'ї?

4. Одне яйце вариться 4 хвилини, скільки часу потрібно варити шість яєць?

ВІДПОВІДІ:

1. Як мінімум одна.
2. Троє людей: дід, батько і син.
3. Шість дітей.
4. Чотири хвилини (або трошки більше).

СМІЛИВЕЦЬ

– Знаєш, мамо, наша тітка така боягузка, – розповідає Василько.
– Але ж, Васильку, що ти таке кажеш? – дивується мама.
– Це насправду так. Як тільки нам треба переходити вулицю, тітка відразу хапає мене за руку.

**ІДЕ МИХАСЬ
ДО ШКОЛИ**

В одній руці несе торбинку зі сніданком, а в другій книжки. Раптом підбігає сусідський песик і вириває Михасевий сніданок.

Хлопчик кидає книжки на землю і кричить:

– Ах так! То бери й книжки і йди до школи!

**СУБ'ЄКТИВНИЙ
ПОГЛЯД**

Учителька радить учням запам'ятати вислів «Краще давати, ніж отримувати».

Хтось із учнів вигукує:

– Мій тато завжди цього дотримується!

– Твій тато хороша людина. А чим він займається?

– Мій тато – боксер!

КУПІВЛЯ І ПРОДАЖ

– Чому ти плачеш, синку? – питає тато свого чотирирічного спадкоємця.

– Я чув, що ти збираєшся купити нового хлопчика, тож мене, напевно, продаси...

Святкування Дня Соборності України в Бухаресті

Бухарестська філія Союзу українців Румунії, за підтримки Посольства України в Румунії, провела 22 січня 2019 року в Бухарестському університетському будинку урочистий захід, присвячений святкуванню Дня Соборності України. На заході були присутні представники Союзу українців Румунії, Посольства України в Румунії, Міністерства культури, Департаменту міжетнічних відносин Румунії, інших національних меншин Румунії, етнічні українці та громадяни України, які проживають в Румунії. З вітальними словами виступили Посол України в Румунії Олександр Баньков, Голова СуР і депутат Парламенту Румунії Микола-Мирослав Петрецький, Голова Бухарестської філії СУР Ярослава Колотило, Державний секретар Департаменту з питань міжетнічних відносин Аледін Амет, заступник державного секретаря у Міністерстві культури Іріна Кажал та колишній директор Дирекції нацменшин у Міністерстві культури Кароль Кеніг.

Посол України в Румунії Олександр Баньков у своєму вітальному слові, серед іншого, сказав: "Цього року Україна й українці у всьому світі святкують 100-річчя Соборності України. Дата 22 січня 1919 року ввійшла в національний календар України як одне з найбільших національних свят: День Соборності України. Саме в цей день на Софійській площі під собором Святої Софії в Києві здійснилась фактично мрія багатьох поколінь українських патріотів, був проголошений акт злуки Східної Української Народної Республіки із Західною Українською Народною Республікою. Ті події заклали основу для відродження української незалежності та консолідації встановлення української національної ідеї. 22 січня 1990 року, ще до оголошення незалежності України, мільйон українців з синьо-жовтими національними прапорами створили такий живий ланцюг, який символічно об'єднав Схід та Захід України. Цього дня ми з певністю можемо говорити, що українська незалежність і її територіальна цілісність, за яку віддали життя мільйони борців і національних героїв, залишатиметься непорушною навіки. Я хочу щиро подякувати СуР, всім дру-

зям, румунським друзям за те, що Ви разом з нами, за те, що Ви пам'ятаєте і святкуєте події української історії та хочу побажати Вам усім здоров'я й найголовніше – миру".

Голова СуР, депутат Парламенту Румунії Микола-Мирослав Петрецький привітав присутніх зі святом та сказав, між іншим:

"Дійсно, це одне з найважливіших свят України і всіх українців, яке нагадує нам, і не лише нам, що не існує Східна та Західна Україна, а одна єдина Україна, єдиний народ, який існував, і я впевнений, що існуватиме далі, незважаючи на той тиск, який роблять окремі сусідні держави. Я вдячний,

що у такий важливий день з нами знаходяться представники Посольства України в Румунії, Румунського уряду, а це ще раз свідчить, що вони разом з українцями Румунії й разом з Україною. Поздоровляю зі святом Соборності! Ще раз хочу привітати пані Колотило і комітет Бухарестської філії СУР за те, що піднімають рівень культури у Бухаресті".

У свою чергу, Державний секретар Департаменту з питань міжетнічних відносин Аледін Амет привітав українців з Днем Соборності та запевнив українську громаду Румунії у повній підтримці, будучи добре відомий той факт, що румунська держава заснувала згаданий вище департамент саме для підтримки культур національних меншин.

Ведучою святкової програми була Голова Бухарестської філії СУР Ярослава Колотило, яка представила гостей, розповіла про значення Свята Соборності України та нагадала, що Православна церква України отримала Томос про автокефалію, а це дасть можливість священикам з Румунії служити разом із священиками з України.

Гості з України, Тріо бандуристок "Згарда" з Івано-Франківська зачарували присутніх своїм виступом, виконуючи різдвяні колядки, пісню, присвячену пам'яті Героїв Небесної сотні та інші дуже гарні пісні. У свою чергу, вокально-інструментальний гурт Бухарестської сурівської філії викликав бурхливі оплески публіки. Чудово виступили скрипалька Наталія Колотило-Панчик та гітарист Дан Васілеску. Румунська актриса Дойна Гіцеску декламувала вірші Тараса Шевченка та Ліни Костенко, а Вірджинія Ткачук, дружина покійного письменника Степана Ткачука, прочитала кілька його віршів. Після концерту для учасників свята було влаштовано фуршет, присутні маючи нагоду поспілкуватися в теплій дружній атмосфері.

Христина ШТІРБЕЦЬ

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988

Adresa redakției: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com / Адреса сайту СУР: www.uur.ro

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.

В С